

Kultur- og debattredaktør Hilde Sandvik
debatt@bt.no
Redaksjon: Egil Horne Mikkelsen og Aslaug Eide.

Hadde lyst å kaste BT veggimellom

MORTEN STRØKSNES erklærer landbruket krig under overskrifta «Bondefanget». Kommentaren har vakt betydeleg harme i vide krinsar, og både dei som skal forsvare landbruket, og dei som på sett og vis stiller seg bak påstandane, har vore på banen. Den mest harmdirrande motsegna mot kronikken, og ikkje minst mot dei som tok kronikken inn, kom frå Kjersti Toppe, Sp sin stortingsrepresentant frå Bergen (BT 6. oktober, under overskrifta «BT og bøndene») Sjølv sat eg att vantru, då eg las kommentaren 29. september.

Eg har følgd kronikkane til Strøksnes gjennom fleire månader. Dei er svært velskrivne, og eg forstår det slik at han alltid har basert det han skildrar på grundig undersøkjande journalistikk. Det tek tid å byggje tillit, men det er diverre svært fort gjort å rive den ned. Eg var så skuffa og lei meg etter å ha lese denne kronikken at eg hadde lyst å kaste BT veggimellom.

EG BUR I BERGEN, men har mesteparten av livet erfaringsbakgrunn frå aktivt landbruk og organisasjonsliv, og beskrivinga Strøksnes kom med, var syltynn og nedlatande. Heldigvis har han fått så hatten passar av fleire. Den beste motsegna kom i BT laurdag 6. oktober, skriven av Torbjørn Tufte, statsvitar ved Landbrukets utredningskontor, under tittelen «Tollen trugar ikkje roqueforten».

Kjersti Toppe tok hardt i, i sin kritikk av Bergens Tidende. BT kan å forsvare seg, og eg synest dei skriv mykje rett om landbruket, det skal dei ha. Det som står att etter denne lange rekkja av debattinnlegg i BT, er meir innsikt for dei som klarer å hengje med i svingane. Dei store taparane er desse evige prefererte debattantane i NRK, som Trygve Hegnar og fleire, som har klippekort på debattprogram som «Aktuelt» og andre.

Men den aller største taparen? Morten Strøksnes. Og den som dessverre kjem til å lese hans neste kronikkar med større skepsis heretter, er eg.

JOHAN BERGHEIM,
BERGEN

Resirkulerte numre

FØRDE KOMMUNE fikk hele 17. postnumre å forholde seg til 1. oktober. Riktig nok har Førde vært by i 15–16 år, men det bor ikke så mange folk i Førde at kommunen trenger 17 numre. Det er en stund til Førde når igjen de tre største byene i landet med flere postnumre, vi bør i hvert fall vente til Førde kommune er blitt slått sammen med nabokommunene. At vi får nye postnumre er bare halve sannheten, alle de nye postnumrene i Førde er nedlagte numre i Gaular kommune, Dale i Sunnfjord og Fjaler kommune. Har ikke posten noe bedre å ta seg til?

STEIN OVE BIRKELAND,
FØRDE

Norsk olje og gass skaper enorme utslipp etter at den er solgt ut av landet. Men så lenge fossilt brensel ikke forbrennes på norsk jord, er det ensbetydende med at Norge er «best i klassen» på miljøspørsmål.

Med godt skal ondt fordeles

KLIMA

Knut Aukland, stipendiat, Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap, UiB

WERA SÆTHER uttrykte i BT 7.10. et ønske om å ta klimaendringer på alvor og prioritere dem på vår agenda. Den 17. september inviterte Bjørghild des Bouvrie Norge til å tenke annerledes i klimapolitikken (se faksimiler). I dag kommer min appell om at vi bør føle annerledes om vår nåværende klimapolitikk og vår rolle i de globale klimautfordringene. Overskriften oppsummerer kort hvordan jeg opplever Norges klimapolitikk.

Det nykomponerte uttrykket er avledet fra en sentral logikk i vår klimapolitikk, en logikk som nå har nådd et nytt klimaks. Kort sagt går logikken ut på at så lenge fossilt brensel ikke forbrennes på norsk jord, så er det ensbetydende med at Norge er «best i klassen» på miljøspørsmål og har «den mest ambisiøse klimapolitikken i Europa». At norsk olje og gass skaper enorme utslipp etter den er solgt ut av landet, skal ikke forstyrre denne nasjonale identitet. Kvotesystemet passer perfekt inn i denne enkle forskyvning av ansvar.

DETTE HAR NÅ NÅDD et nytt nivå i ideen om å elektrifisere oljeriggene. Ved siden av å trekke opp fossile brennstoff, bruker oljeriggene store mengder av slike brennstoff i sin drift. Derfor ønsker Norge å gjøre dem så grønne som mulig.

Ideen er med andre ord å bruke fornybar energi, hentet fra vindmøller og vannkraft, til å drive plattformformer som suger opp ikke-fornybar energi bestående av svært forurensende brennstoff. Som det fra nå av bør hete: Med godt skal ondt fordeles (fortrinnsvis ut av Norge slik at vi forsterker vår gode statistikk).

HVORFOR VIL REGJERINGEN og, i forlengelsen, Norge gjøre dette? For å eliminere oljeplattformenes forbruk av gass (utgjør omkring 1/4 av Norges CO₂-utslipp). Og hva skal vi så gjøre med den gassen vi da ikke belaster klimaet med?

Den skal vi selvsagt selge til andre nasjoner som selv må ta ansvar for de utslippene de påfører miljøet. Vil vi brenne store mengder fossilt brennstoff i Norge? Nei. Vil vi hente det opp slik at andre kan forbrenne det andre steder? Ja.

SELV OM DET HØRER med til historien at forbruket av den gassen vi ikke kommer til å bruke hvis vi elektrifiserer norsk sokkel vil kunne brukes mer forsvarlig med mindre utslipp i Europa, ligger det noe be-

GASS TIL EUROPA: Fra Kviteseid-plattformen (bildet) går gass og kondensat i rør til Kollsnes og Mongstad, gassen blir så sendt videre til det europeiske kontinentet.

ARKIVFOTO: MEYER FOTO

FAKSIMILE: Fra BT 28. september.

FAKSIMILE: Fra BT 7. oktober.

snærende i denne tankegang. Så lenge vi ikke direkte ser eller står bak klimafjendtlige utslipp, slipper vi å tenke for mye på vårt bidrag til en potensielt nært forestående klimakatastrofe. Norge er dermed primært en del av løsningen.

DENNE SMÅ-PERVERSE logikk har sitt motstykke i det den slovenske filosof Slavoj Žižek har kalt «Starbuckslogikken». Kaffegiganten Starbucks har i de senere år begynt å selge sin kaffe noe dyrere enn sine konkurrenter ved å profilere seg som et miljø- og u-landsvennlig konsern (en strategi de ikke er alene om).

De ekstra kronene du må gi for kaffen skal gå til miljøfremmende og verdifordelende tiltak.

FØR DETTE VAR DET altså slik at vi som konsumenter gikk inn på Starbucks og kjøpte våre varer, hvorpå vi siden måtte slite med tvil og dårlig samvittighet omkring våre konsumvaners mulige sammenheng med økonomisk utbytting og økologisk belastning.

Derfor gikk mange av oss og donerte noen kroner til noen velmenende organisasjoner som ville motarbeide slike ubehagelige konsekvenser. Men nå har Starbucks gjort dette enklere for oss ved å inkludere fjerning av dårlig konsumsamvittighet i prisen. Du får både kaffe og god samvittighet i en og samme pakke!

DET SKUMLE HER er at både kaffekonsumenten og Norge kan bli selvgode og tro at man ikke trenger å gjøre noe mer. At vi bare kan fortsette som før.

Både Starbucks og Norge ser ut til å ha gode intensjoner og kommer med gode tiltak, men i den grad slike tiltak får en til å hvile på laurbærene er de mer skadelige enn hjelpsomme.

ELEKTRIFISERINGEN av norsk sokkel vil ha en positiv effekt på utslipp, ikke minst fra norsk jord. Det er et godt tiltak, men det vil ikke bidra til redusert utslipp i seg selv.

Ironien er klar nok. Norge

blir best i klassen og forbedrer sin nasjonale utslippsstatistikk, men fortsetter å tjene penger på utslipp andre steder som om-sider også vil ramme oss selv. Den forvrengte logikken i norsk miljøpolitikk, og som ligger til grunn for ideen om at Norge skulle være en grønn nasjon, kunne neppe illustreres bedre enn med en «miljøvennlig oljeplattform».

DA VI TILFELDIG oppdaget at vi satt på ufattelige oljereserver, kom Norge på den såkalte grønne gren. Men vi må ikke glemme at sevjen i greina er sort som natten av tykk tjære, og når grenen en dag råtner, vil den allerede ha forårsaket store ødeleggelser:

Vi har, tross alt, etter vi begynte å eksportere olje og gass i store kvanta, vært Europas nest største leverandør av miljøgriseri, bare slått av Russland.

NORGE HAR først og fremst et ansvar for å kutte egne utslipp, men vi unnslipper ikke det faktum at det er vi som står bak opphenting og fordelingen av store deler av Europas CO₂-utslipp. Elektrifisering av norsk sokkel er et godt tiltak og peker i riktig retning, men stopper vi der, lurer vi oss selv.

Det er riktig at vi må tenke annerledes i klimapolitikken, men i den grad vi blir selvgode av å høre uttrykk som «best i klassen», må vi også føle annerledes. Like mye som vi er best i klassen er vi samtidig en del av problemet. Som storekspertør av olje og gass, og med et vanvittig økonomisk overskudd som resultat av dette, har Norge et særansvar i de enorme klimautfordringene vi står overfor.

Vi er en oljenasjon, og dermed en del av problemet